Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Mariagaarde te Malle

Hoofdstructuur	bao
Instellingsnummer	7708
Instelling	Vrije Basisschool - Mariagaarde
directeur	Ingrid LAURYSSENS
adres	Oude Molenstraat 11 - 2390 WESTMALLE
telefoon	03-312.18.16
fax	03-312.18.16
e-mail	directie@basisschoolmariagaarde.be
website/URL	www.basisschoolmariagaarde.be
Bestuur van de instelling	123398 - VZW OZCS Midden-Kempen te MALLE
adres	Oude Molenstraat 11 - 2390 MALLE
Scholengemeenschap	121574 - Boemerang te WESTMALLE
adres	Oude Molenstraat 11 - 2390 WESTMALLE
CLB	114769 - Vrij CLB 1 Antwerpen - Middengebied te VORSELAAR
adres	Mgr. Donchelei 9 - 2290 VORSELAAR

Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/05/2011, 24/05/2011, 26/05/2011
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	26/05/2011
Datum bespreking verslag met de instelling	10/06/2011
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Marcella Vanderhenst
Teamleden	Jacqueline Oorts
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 3
1. SAMENVATTING 5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING 6
2.1 Leergebieden in de focus 6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus 6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL 7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN? 7
4.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie 7
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming 8
4.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie 8
4.4 Lager onderwijs: muzische vorming 10
4.5 Lager onderwijs: leren leren 11
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT? 11
5.1 Personeelsbeheer 12
5.2 Professionalisering 12
5.3 Materieel beleid 12
5.4 Welzijn 12
5.5 Curriculum 12
5.6 Begeleiding 13
5.7 Evaluatie 13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL 14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL 15
7.1 Wat doet de school goed? 15
7.2 Wat kan de school verbeteren? 16
7.3 Wat moet de school verbeteren? 16
8. ADVIES 17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG 17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling[1] door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.
Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.
Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.
Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

---

[1] Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.
Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.
De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De basisschool Mariagaarde ligt aan de rand van de woonkern van Westmalle, op dezelfde campus als een secundaire school van hetzelfde schoolbestuur. De leerlingen vormen een afspiegeling van de bevolking in de onmiddellijke omgeving van de school en hebben weinig uitgesproken onderwijs- en opvoedingsnoden. De helft van het aantal leerlingen zit in het kleuteronderwijs. Jaarlijks gaat een aantal van deze kleuters voor het lager onderwijs naar een andere school.

Tijdens deze doorlichting werd het onderwijs voor wereldoriëntatie en voor muzische vorming grondig bekeken. De school is voor beide leergebieden volop in ontwikkeling.
In de kleuterafdeling is het aanbod breed en gevarieerd en levert het team voldoende inspanningen om de algemene doelen na te streven. Sinds kort zijn er initiatieven om meer met de leerplandoelen van **wereldoriëntatie** te werken, waardoor de praktijk rijker wordt en meer opbouw vertoont. Deze evolutie naar meer doelgerichtheid kan alleen maar aangemoedigd en uitgebreid worden tot andere aspecten van de schoolwerking.
Ook in de lagere afdeling is de evolutie in het gebruik van de leerplandoelen voor wereldoriëntatie merkbaar, vooral om na te gaan of met de huidige aanpak alle doelen voldoende aan bod komen. Een groot deel van de praktijk weerspiegelt de visie van het leerplan. De praktijk kan echter nog aan doelgerichtheid winnen. Het domein techniek krijgt vooralsnog een beperkte invulling.
Een sterk punt in de aanpak van wereldoriëntatie is de aandacht voor de verkenning van de eigen omgeving en voor gezondheids-, milieu- en verkeerseducatie. Ook de natuurlijke en ervaringsgerichte benadering, de aandacht voor exploreren en experimenteren in de kleuterafdeling en het toenemend gebruik van interactieve en coöperatieve werkvormen in de lagere afdeling vormen een uitdagende leercontext voor het verwerven van de doelen van dit leergebied.
De school organiseert boeiende en uitdagende activiteiten voor **muzische vorming**. Alle domeinen krijgen de nodige aandacht, uitgezonderd media waarvoor het aanbod in de lagere afdeling beperkt en eenzijdig is.
Voor de aanpak van de leergebiedoverschrijdende eindtermen **leren leren** zijn er goede initiatieven voor het leren plannen en organiseren van het eigen werk, maar voldoet de praktijk niet volledig aan wat verwacht wordt. Er zijn waardevolle aanzetten, maar een doelgerichte aanpak en de samenhang tussen de initiatieven ontbreken vooralsnog. De dragende visie op leren leren stuurt de praktijk slechts in beperkte mate aan.

Het onderzoek naar de kwaliteit van de processen in de school toont aan dat het team sterk gestimuleerd en ondersteund wordt om goed werk te leveren.
In de kleuterafdeling wordt het **onderwijsaanbod** geïnspireerd en aangestuurd door de visie op kleuteronderwijs en de doelen die vervat zijn in een koepeleigen referentiekader. In de lagere afdeling zorgt het nauwgezet gebruik van actuele onderwijsleerpakketten voor een doelgericht aanbod dat aan leerlingen ruime kansen geeft om de eindtermen en leerplandoelen te verwerven. Voor de leergebieden of leergebiedoverschrijdende eindtermen waarvoor geen pakketten worden gebruikt, zoekt de school naar werkwijzen om het nodige aanbod te garanderen en te bewaken. Om dit kwaliteitsvol te kunnen realiseren, heeft de school nog wat tijd maar vooral ook een duidelijke timing en strategie nodig.
De school hanteert duidelijke afspraken om te **rapporteren** over de vorderingen van de leerlingen, zowel mondeling als schriftelijk. De informatie op de rapporten geeft voor de meeste leergebieden een beeld van wat de leerlingen verworven hebben. De betrouwbaarheid van de puntenwaardering voor wereldoriëntatie is, wat betreft het bereiken van de leerplandoelen, nog beperkt omdat die doelen nog weinig het criterium zijn voor de evaluatie. De rapportering voor muzische vorming is vrij doelgericht, maar voor de evaluatie van dit leergebied ontbreken gepaste evaluatievormen. Hierdoor zijn er voor deze leergebieden weinig betrouwbare gegevens om als school te kunnen garanderen en bewaken dat de leerlingen de vastgelegde doelen daadwerkelijk bereiken.

Het **beleid** van de school kenmerkt zich door een participatieve en ontmoetende leiderschapsstijl. Door geregeld te overleggen over onderwijsinhoudelijke aspecten groeit een gelijkgerichte visie op de opdracht. Door samen en systematisch na te denken over verschillende aspecten van het creëren van een krachtige leeromgeving ontstaan een sterke teamgeest, samenhorigheid en een open professionele cultuur om te werken met de leerplandoelen.
De meeste vernieuwingstrajecten duren echter relatief lang. Ze kunnen aan effectiviteit en efficiëntie winnen door de veranderingsdoelen explicieter en duidelijker voorop te stellen, door concrete veranderingsverwachtingen voor teamleden te formuleren en door een strikter tijdpad uit te tekenen.

Het team en het beleid hebben voldoende capaciteit om de kwaliteit van het onderwijs verder te garanderen en waar nodig te verbeteren. Daarom dat, ondanks de minder doelgerichte aanpak van de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren in de lagere afdeling, de doorlichting wordt afgesloten met een gunstig advies.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
wereldoriëntatie
muzische vorming
Lager onderwijs
wereldoriëntatie
muzische vorming
leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Curriculum
Onderwijsaanbod
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- De leerlingenpopulatie heeft weinig uitgesproken noden.
- De school heeft een stabiel team.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Een vrij gelijkgerichte visie op hoe kleuters leren en ontwikkelen vormt de basis voor de praktijk. Teamleden slagen erin rijke en gevarieerde situaties te creëren waardoor kleuters uitgedaagd worden om te leren en te ontwikkelen. De school kan niet aantonen dat alle ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie in voldoende mate worden nagestreefd, maar de concrete praktijk is voldoende overtuigend.
- De school is zich bewust van haar opdracht om de ontwikkelingsdoelen na te streven en gebruikt hiervoor een koepeleigen instrument. Vele doelen zijn inherent aan materialen en activiteiten en worden niet altijd even bewust en doelgericht nagestreefd. Sinds dit schooljaar worden de activiteiten van enkele gemeenschappelijke en leeftijdsgebonden thema's gerelateerd aan de doelen uit het leerplan van wereldoriëntatie. Een aantal teamleden zegt in de leerplandoelen concrete houvast en inspiratie te vinden voor het uitwerken van de activiteiten.
- De thematische benadering zorgt ervoor dat de doelen van wereldoriëntatie in samenhang met doelen van andere leergebieden aan bod komen. Er wordt gezorgd voor een evenwichtig aanbod voor de vier ervaringssituaties. Bewaking van het aanbod gebeurt op een vrij algemeen niveau door de dominante aspecten van ontwikkeling per thema te inventariseren. Bij de planning van het thema zorgt men ervoor dat er een ruime variatie van ontwikkelingsaspecten aan bod komt.
- Door de themakeuze, het gevarieerde materialenaanbod, de klasorganisatie, de dagelijks weerkerende activiteiten en de aandacht voor actualiteit krijgen de verschillende domeinen van wereldoriëntatie voldoende kansen, weliswaar met verschillen in intensiteit. De school besteedt expliciet aandacht aan milieu-, gezondheids- en verkeerseducatie via de uitwerking van specifieke thema's. Daarnaast integreert ze in dagelijks weerkerende activiteiten oordeelkundig aspecten van deze educaties.
- Naast de vaste thema's is er aandacht voor thema's of inhouden vanuit de interesse van kleuters en occasionele gebeurtenissen. Het rijke en gevarieerde aanbod van concrete themagebonden materialen biedt kleuters rijke kansen om te exploreren, te experimenteren en competenties te ontwikkelen om zich in dagdagelijkse situaties goed te voelen en zich goed uit de slag te trekken.
- Via de heen-en-weermap worden de kleuters en hun ouders wekelijks op de hoogte gebracht van onder meer het klasthema. Zo worden de ouders betrokken bij wat in de klas gebeurt en uitgenodigd het thema met passende materialen te verrijken. De mogelijkheden in de schoolomgeving worden doordacht gebruikt. Er zijn hierover ook afspraken opgenomen in het schoolwerkplan.

- De gezamenlijke uitwerking van gemeenschappelijke thema's, onder meer gerelateerd aan de leerplandoelen van wereldoriëntatie, en afspraken over het gebruik van de kalenders in de verschillende leeftijdsgroepen, dragen positief bij aan de verticale samenhang en opbouw. De uitgewerkte gradatie in het verwerven van begrippen in verband met tijd en ruimte wordt minder intentioneel gebruikt.
- De school brengt via een vrij algemene beoordeling de vorderingen van de kleuters voor een beperkt aantal items van wereldoriëntatie in kaart. Aanvullend worden opvallende vaststellingen genoteerd en gecommuniceerd met de ouders of de zorgleraar.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Vaststellingen

- Ook het nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming gebeurt vanuit een vrij gelijkgerichte visie op kleuteronderwijs. Teamleden leren de kinderen om de eigen expressiemogelijkheden te verkennen en om respectvol om te gaan met de expressiestijlen van leeftijdsgenootjes.
- Net zoals voor wereldoriëntatie worden de activiteiten muzische vorming gerelateerd aan de algemene ontwikkelingsdoelen uit het koepeleigen instrument en gebeurt de bewaking van het aanbod op een vrij algemeen niveau. Bij de planning wordt er voor gezorgd dat er wekelijks aandacht is voor de meeste domeinen. De school heeft nog geen valide gegevens waaruit blijkt dat de leerplandoelen voor muzische vorming in voldoende mate worden nagestreefd. De praktijk is echter in voldoende mate muzisch-creatief.
- De leerplandoelen hebben nog weinig of geen functie in het bepalen en bewaken van het aanbod. De opbouw en gradatie in wat wordt nagestreefd, zijn hoofdzakelijk gebaseerd op eigen ervaring. Sinds kort beschikken de teamleden over een van het leerplan afgeleide doelenlijst voor muzische vorming. Ze maken kennis met dit instrument en met de concrete leerplandoelen. Beleidsmatig zijn er impulsen om gaandeweg de actuele aanpak die gebaseerd is op het koepeleigen instrument, te verdiepen en te verfijnen door middel van de concrete leerplandoelen.
- Naast de intentionele activiteiten, vooral voor beeld en muziek, vormen muzische activiteiten de rode draad doorheen de dag. Kleuters krijgen voortdurend kansen om zich via taal, beeld, klank en ritme, beweging en houding muzisch-creatief uit te drukken. Dit proces wordt aangestuurd door het materialen- en hoekenaanbod en door de muzische impulsen van de teamleden. Exploreren, experimenteren en verruimen en verfijnen van de expressiemogelijkheden komen veelvuldig aan bod. De kleuters worden gestimuleerd om impressies via verschillende expressievormen uit te drukken. Geregeld krijgt het muzische een extra accent in de uitwerking van het jaarthema.
- De evaluatie voor het leergebied muzische vorming is nog weinig uitgewerkt. Er zijn weinig observatiegegevens over aspecten van de muzische ontwikkeling.

4.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- De school beschikt over te weinig betrouwbare leerresultaten om gefundeerde uitspraken te kunnen doen over het bereiken van de leerplandoelen en de eindtermen voor wereldoriëntatie. De evaluatieopdrachten zijn hiervoor te weinig gerelateerd aan de leerplandoelen of de eindtermen. Er is bovendien te weinig aandacht voor een evenwichtige toetsing van de doelen van de verschillende domeinen.

- De school kiest voor een thematische benadering met vaste en variabele thema's per leerjaar. Ze gebruikt hiervoor zowel zelf uitgewerkte thema's als materialen aangereikt via tijdschriften, bronnenboeken en internet.
- Vanuit de vaststelling dat de praktijk niet voldoende voldeed aan de maatschappelijke verwachtingen, maakte de school van de optimalisering van dit leergebied een prioriteit.
- De vertrouwdheid met en de kennis van de eindtermen en de leerplandoelen zijn nog volop in ontwikkeling. Sinds dit schooljaar relateren teamleden hun aanbod aan deze doelen om na te gaan of hun aanbod voldoende evenwichtig en volledig is. Dit is belangrijk omwille van de jaarlijks wisselende thema's. Of in het actuele aanbod de leerplandoelen voldoende aan bod komen, zal duidelijk worden op de geplande studiedag in de nabije toekomst. Belangrijk hierbij is de afweging welke didactische frequentie nodig is opdat leerlingen de in de leerplandoelen vooropgestelde kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes zouden kunnen verwerven.
- Hoewel teamleden stilaan meer vertrouwd worden met de leerplandoelen, gebruiken ze deze doelen nog hoofdzakelijk vanuit verantwoordingsperspectief. De doelen zijn nog weinig richtinggevend voor het plannen, uitvoeren en evalueren van activiteiten.
- De onderwijspraktijk is in de voorbije jaren in positieve zin geëvolueerd. Er is in toenemende mate aandacht voor het verwerven van inzichten, vaardigheden en attitudes. Teamleden trachten in toenemende mate (doe-)opdrachten en coöperatieve werkvormen te voorzien om de leerinhouden te verwerven. Toch zijn er, wisselend per leerjaar, nog thema's of onderdelen waarin het verwerven van feiten en woordenschat primeert.
- Doorheen de verschillende leerjaren krijgen leerlingen een aanbod om kennis en inzichten uit de verschillende domeinen en om algemene en meer specifieke vaardigheden en attitudes te kunnen verwerven. Er is een uitgebreid aanbod voor de domeinen natuur, tijd en ruimte. Techniek krijgt vooralsnog een te beperkte invulling. De kennismaking met en de concretisering van de nieuwe eindtermen en bijhorende leerplandoelen zijn later in het verbeterproces voorzien. De invulling van het domein maatschappij wordt verrijkt door de uitwerking van solidariteitsprojecten. Sinds kort krijgt de invulling van het domein mens een nieuwe impuls met voor elk aandachtspunt een gezamenlijke start, klasopdrachten en feedback in de rapporten. Het doelgericht leren gebruiken van bronnen is nog divers en sterk leraarafhankelijk.
- Net zoals in de kleuterafdeling wordt er in de lagere afdeling expliciet aandacht besteed aan milieu-, gezondheids- en verkeerseducatie wat bijdraagt aan het verwerven van de respectieve doelen. Naast de jaarlijks weerkerende thema's waarin deze educaties centraal staan, is er permanente aandacht via allerhande initiatieven en acties die geïntegreerd zijn in de schoolwerking.
- Er is aandacht voor aanschouwelijk onderwijs met echte materialen, de verkenning van de omgeving of met inschakeling van multimedia. De mogelijkheden tot exploratie van de onmiddellijke en ruimere omgeving werden recent herbekeken. In alle klassen is er geregeld aandacht voor de actualiteit, wat kansen biedt om kennis en inzichten te verruimen en vaardigheden betreffende tijd en ruimte in functionele contexten te oefenen en toe te passen. Dit komt momenteel weinig tot uiting in de aanwezige tijd- en ruimtekaders. Die zijn niet steeds geactualiseerd of geïllustreerd met wat in de lessen of via de bespreking van de actualiteit aan bod kwam.
- De kwaliteit van de evaluatie voor wereldoriëntatie is nog divers. De richtlijnen voor de evaluatie, zoals die in het leerplan zijn opgenomen, zijn vrijwel niet gekend. De huidige evaluatiepraktijk hangt samen met de beperkte doelgerichtheid van het aanbod. De relatie met de te bereiken doelen is beperkt. Sporadisch peilen opgaven naar inzichten; de meeste vereisen memoriseren en reproduceren van feitenkennis. Positief is de groeiende aandacht voor de evaluatie van vaardigheden, vooral van kaart- en oriëntatievaardigheden. Toch blijkt het evalueren van vaardigheden en attitudes niet vanzelfsprekend en is er nog weinig expertise met gepaste evaluatievormen om dit goed te kunnen realiseren. De informatie op de rapporten is beperkt tot één cijfer voor

‘theorie’ en één cijfer voor ‘vaardigheden’, eventueel aangevuld met beknopte verbale feedback.

4.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Vaststellingen

- De school heeft geen valide gegevens die aantonen dat de leerlingen de leerplandoelen voor muzische vorming in voldoende mate verwerven. De evaluatie voor dit leergebied staat nog in de kinderschoenen. Leraren zijn ook niet vertrouwd met wat het leerplan hierover voorschrijft, noch met gepaste evaluatievormen.
- De uitwerking van het leergebied muzische vorming kreeg de voorbije schooljaren nieuwe impulsen. Zo werden materialen aangekocht en werden er afspraken gemaakt over een breed aanbod voor de verschillende domeinen. Uit de observaties en de analyse van de planningsdocumenten blijkt dat het team hierin grotendeels slaagt. Er wordt ook bewust aandacht besteed aan zowel beschouwen als creëren. In vrijwel alle klassen gebeurt de invulling van de activiteiten vanuit de leerplanvisie op het leergebied.
- Net zoals in de kleuterafdeling beschikken de teamleden van de lagere afdeling sinds kort over een van het leerplan afgeleide doelenlijst voor muzische vorming. Ze maken kennis met de hierin opgenomen leerplandoelen, maar het gebruik en de waarde voor de praktijk is nog beperkt. De verwachting om per trimester kritisch te reflecteren over een aanbod voor alle overkoepelende doelen blijkt in de praktijk moeilijk te realiseren. Teamleden worstelen met de interpretatie en de correcte invulling van de leerplandoelen.
- In de praktijk verzorgen de groepsleraren een aanbod voor de domeinen beeld, muziek en drama. Ze zorgen voor voldoende variatie in materialen, technieken en contexten. Dit gebeurt nog grotendeels vanuit de eigen expertise, vanuit ideeën opgedaan op nascholing of vanuit actuele bronnenmappen. De leerplandoelen zijn hierin nog in geringe mate richtinggevend. De actuele invulling van het domein media beperkt zich tot kennismaking met verschillende mediavormen. Hier liggen nog groeikansen om leerlingen zelf creatief met verschillende informatiedragers aan de slag te laten gaan en om hen te leren kritisch omgaan met audiovisuele boodschappen. Het domein bewegingsexpressie krijgt voornamelijk een invulling binnen de lessen lichamelijke opvoeding.
- Uit de observaties blijkt dat kinderen boeiende activiteiten krijgen aangeboden en dat ze sterk betrokken en gemotiveerd zijn om actief te participeren. In sommige leerjaren slaagt men erin muzische aspecten te integreren binnen of te relateren aan andere leergebieden, waardoor de activiteiten contextrijker worden.
- De school biedt ondersteuning aan haar teamleden om de opdracht voor muzische vorming te kunnen realiseren door de aankoop van actuele bronnen en door een uitgebreid aanbod muziekinstrumenten en materialen voor beeld.
- Het jaarthema zorgt voor extra impulsen en kansen voor kinderen op muzisch-creatief vlak. Doorheen het schooljaar is er een gevarieerd aanbod van activiteiten tijdens creanamiddagen. Het aanbod verzorgd door externe experts en deelname aan culturele activiteiten laten leerlingen kennismaken met kunst en cultuur in de brede betekenis.
- Voor de rapportering inventariseerde het team een aantal onderdelen voor beeld, muziek en drama die doorheen het schooljaar op het rapport een waardering krijgen. Welke evaluatiemiddelen en –criteria hiervoor kunnen aangewend worden, is voor het team nog niet duidelijk. Net zoals voor het leergebied wereldoriëntatie vormt het kwaliteitsvol evalueren van muzische vaardigheden en attitudes nog een uitdaging.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet niet

Vaststellingen

- De concrete leergebiedoverstijgende eindtermen voor leren leren en de bijbehorende kerngedachten zijn door de meeste teamleden in beperkte mate gekend en worden nog weinig intentioneel en doelbewust nagestreefd. De school beschikt nog niet over een schooleigen planning waaruit blijkt hoe zij aan de eindtermen werkt. Er zijn nog weinig afspraken over de graduele opbouw voor het systematisch nastreven en een doelgerichte evaluatie van deze leergebiedoverschrijdende eindtermen.
- De uitwerking van de actie ‘creëren van een krachtige leeromgeving’ van het gelijkeonderwijskansenbeleid zorgt voor een brede basis voor goed onderwijs. De invulling van enkele actiepunten beoogt expliciet het ontwikkelen van leerhoudingen van leerlingen zoals vertrouwen en openheid en van probleemoplossende vaardigheden. Ze zijn voor de teamleden veeleer een algemeen kader dan concrete bouwstenen voor een doelgerichte aanpak van leren leren.
- De onderwijspraktijk vertoont impliciet heel wat aspecten van aandacht voor leren leren. Zelfstandig en nauwkeurig werken wordt gestimuleerd en in een aantal klassen worden kinderen uitgedaagd om zelf oplossingen te zoeken. Door gebruik te maken van diverse werk- en organisatievormen is er aandacht voor interactief en coöperatief leren. Nochtans zijn er ook lessen waarin de leerlingen een meer passieve rol in hun leerproces krijgen en waarbij de klemtoon ligt op het opnemen en reproduceren van kennis.
- Er is in toenemende mate aandacht voor het zelfstandig gebruik van verschillende informatiebronnen binnen wereldoriëntatie. Voor het leren plannen en organiseren van lessen, taken en huiswerk werkte de school een opbouw uit voor het gebruik van de leerlingenagenda. Aanvullend ondersteunen de toetswijzers en -planners de leerlingen hierin. De verwerving en het gebruik van samenhangende informatie krijgt vooral aandacht in de lessen begrijpend en studerend lezen.
- De aanpakstrategieën uitgewerkt in de onderwijsleerpakketten en gevisualiseerd met wandplaten worden in de praktijk uiteenlopend en soms weinig doelgericht ingeschakeld. De aandacht voor de zelfsturing is nog beperkt en uit zich hoofdzakelijk in het gebruik van correctiesleutels. De leerlingen worden nog in geringe mate uitgenodigd tot reflectie op en sturing van het eigen handelen.
- Ondanks de impliciete aandacht voor aspecten van leren leren zijn teamleden zich nog weinig bewust van hun opdracht om doelgericht te werken aan het leren analyseren, concretiseren, verbanden leggen, interpreteren, synthetiseren, abstraheren en transfereren en dit in verschillende contexten en in gevarieerde leersituaties.
- Leerlingen worden niet systematisch opgevolgd in hun ontwikkeling tot vaardige leerders en probleemoplossers. Op de rapporten krijgen de leerlingen onder de rubriek ‘leerhouding’ een beoordeling voor enkele aspecten van leren leren. De beoordeling is gebaseerd op de eigen perceptie.
- Het team en het beleid hebben voldoende capaciteit om de aanpak van leren leren te verbeteren. Bovendien blijkt dat de school gevolg geeft aan de aanbevelingen die tijdens de vorige doorlichting werden geformuleerd. Daarom leidt het niet voldoen aan de verwachtingen niet tot een tekort.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.5.1 Onderwijsaanbod

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Beleidsmatig wordt het consequent gebruik van het koepeleigen instrument in de kleuterafdeling en van onderwijsleerpakketten in de lagere afdeling gestimuleerd. Het team verwacht hiermee voldoende doelgericht aan de ontwikkelingsdoelen, de eindtermen en de leerplandoelen te werken. Recent werden waardevolle initiatieven genomen om de doelgerichtheid van het aanbod te verhogen door intensiever te werken met enkele leerplannen.
- De visie op kleuteronderwijs zoals die is uitgewerkt in het koepeleigen instrument is in grote lijnen inspirerend voor het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling. Aspecten van de uitgangspunten van de decretale ontwikkelingsdoelen zoals actief leren, brede vorming en horizontale samenhang zijn herkenbaar in de praktijk.
- De teamleden van de kleuterafdeling denken nog hoofdzakelijk vanuit activiteiten en verbinden hieraan algemene doelen of meer leeftijdspecifieke concretiseringen uit het koepeleigen instrument. Sinds kort stimuleert het intern beleid het gebruik van de leerplandoelen voor schrijfmotoriek en wereldoriëntatie. Hierdoor werd de invulling van de gemeenschappelijke thema's rijker, is er meer oog is voor de verticale opbouw en wordt de praktijk meer aangestuurd door de leerplandoelen. Het is nog een uitdaging voor het team om de evolutie naar een meer doelgerichte aanpak verder te zetten en ook de andere leerplannen als richtinggevend voor de praktijk te hanteren.
- In de lagere afdeling wordt het onderwijsaanbod voor Nederlands, Frans, wiskunde en gedeeltelijk voor wereldoriëntatie daadwerkelijk aangestuurd door de leerpakketten. Ook hier zijn aspecten van de uitgangspunten van de eindtermen herkenbaar in de praktijk. Teamleden geven hun onderwijsaanbod vooral vorm vanuit de aangereikte materialen en didactische suggesties en minder vanuit de doelen. De beleidsmatige initiatieven betreffende leerplandoelen voor wereldoriëntatie en muzische vorming leiden in beperkte mate tot een doelgerichtere praktijk. De doelenlijsten worden vooralsnog gebruikt om het aanbod te bewaken en minder om lessen en activiteiten te plannen, vorm te geven, leerlingen te begeleiden en te evalueren. Ook de doelgerichtheid van de aanpak van de leergebiedoverschrijdende eindtermen is nog beperkt en divers.
- Het aanbod voor lichamelijke opvoeding is in de lagere afdeling gebaseerd op de eindtermen. Voor het volgende schooljaar is de verdere concretisering op basis van het nieuwe leerplan voorzien.
- Teamleden worden voldoende ondersteund om hun onderwijsaanbod kwaliteitsvol vorm te geven. Beide afdelingen beschikken over actuele, praktijkgerichte bronnen en onderwijsleerpakketten en leerlingenmaterialen. Initiatieven zoals het gezamenlijk

uitwerken van gemeenschappelijke thema's, het open overleg over de praktijk op de personeelsvergaderingen en de positief stimulerende beleidscultuur worden als ondersteunend voor de praktijk ervaren.

- Het gezamenlijk uitwerken van de actiepunten van een krachtige leeromgeving leidde tot een nieuwe dynamiek. Teamleden ervaren vooral effecten op teamniveau zoals een sterker groepsgevoel en een grotere openheid over de klaspraktijk, waardoor men van elkaar kan leren. De aandachtspunten voor de klaspraktijk richten zich enerzijds op de uitbouw van een positief stimulerend klasklimaat; andere hebben een sterke relatie met uitgangspunten van de eindtermen zoals oog voor transfer en doelgericht werken. Leraren worden gestimuleerd om werk te maken van de aandachtspunten, maar de verwachtingen blijven vrij algemeen. De impact van deze werking op een meer doelgericht aanbod en begeleiding is vooralsnog beperkt.
- De school volgt in beperkte mate de doeltreffendheid van het onderwijsaanbod op. De gezamenlijke reflectie tijdens de overlegmomenten en het nazicht van de dagplanningen zorgen ervoor dat teamleden werk maken van de verwachtingen. Objectief in kaart brengen of het aanbod spoort met de maatschappelijke verwachtingen, gebeurt minder systematisch. Positief is de aanzet in de lagere afdeling om dit voor wereldoriëntatie concreet uit te werken en na te gaan of de keuze die de school maakte betreffende de aanpak het beoogde effect heeft.

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

5.7.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school formuleerde in haar visie op evalueren en rapporteren een aantal uitgangspunten en concrete afspraken die een algemeen kader vormen voor de evaluatie- en rapporteringspraktijk.
- Er is duidelijkheid over de inhoud en de frequentie van rapporteren over de evaluatiegegevens. In de kleuterafdeling gebeurt de rapportering hoofdzakelijk mondeling tijdens de georganiseerde oudercontacten en de vele informele contacten bij het brengen en halen van de kleuters. In de lagere afdeling is er bij elk schriftelijk rapport mogelijkheid tot een individuele toelichting voor de ouders.
- In de lagere afdeling wordt gerapporteerd over alle leergebieden. Voor de domeinen van Nederlands, wiskunde en Frans vermeldt het rapport een puntenbeoordeling, soms vergezeld van een beknopte verbale toelichting. Door het gebruik van kwaliteitsvolle toetsen geven de punten een realistisch beeld van wat verworven werd. Dit is nog niet het geval voor wereldoriëntatie. De evaluatie vertoont daar nog weinig relatie met de leerplandoelen, waardoor de resultaten een weinig betrouwbaar beeld geven van de mate waarin leerplandoelen verworven zijn. Positief is de aandacht voor het beoordelen van vaardigheden, hoewel ook hier een bredere en kwaliteitsvollere evaluatie een werkpunt is en de beoordeling in een cijfer als moeilijk wordt ervaren.
- De informatiewaarde van een cijfer en eventueel korte verbale toelichting is vrij beperkt. Dit vangt de school gedeeltelijk op door de mogelijkheid tot toelichting tijdens het oudercontact.

- De rapportering over sociale vaardigheden en muzische vorming is doelgericht op basis van een aantal vastgelegde onderdelen waarvoor leerlingen doorheen het schooljaar een waardering krijgen. De evaluatie waarop de beoordeling is gebaseerd is echter onduidelijk door het gemis aan kennis van en expertise met passende evaluatievormen en –middelen en van duidelijke evaluatiecriteria. De evaluatie en rapportering van de leergebiedoverschrijdende eindtermen informatie en communicatietechnologie en leren leren ontbreken grotendeels.
- De rapportering over lichamelijke opvoeding is een voorbeeld van goede praktijk. Er wordt doelgericht en gradueel gerapporteerd over zowel motorische als sociale vaardigheden die de leerlingen verworven hebben. De relatie met de eindtermen is herkenbaar.
- Teamleden worden in hun rapporteringspraktijk ondersteund door heldere afspraken en in de lagere afdeling door gepaste software.
- De uitgangspunten voor de evaluatie- en rapporteringspraktijk, opgenomen in het schoolwerkplan, worden nog weinig gericht gebruikt om de evaluatie- en rapporteringspraktijk te monitoren en eventueel bij te sturen. De uitgangspunten voor wat betreft zowel product- als procesgericht evalueren, de aandacht voor evaluatie van strategieën, voor realistische evaluatie en doelgerichte toetsen, worden nog weinig consequent opgevolgd.
- De school stuurde de laatste jaren haar rapporteringspraktijk via veeleer kleine ingrepen bij. Zo werd een eerste reeks items voor sociale vaardigheden uitgewerkt en werd het aantal oudercontacten verhoogd op vraag van de ouders.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school beschikt over een democratisch en participatief intern leiderschap. De directeur coördineert de schoolwerking samen met het kernteam. Zij worden hierin ondersteund door de pedagogische begeleiding. Beleidsmatig is er in sterke mate aandacht voor het welbevinden van de teamleden en voor het gezamenlijk vorderen in de vernieuwingstrajecten.
- De school hanteert het principe van geleidelijkheid en haalbaarheid. Er wordt in sterke mate geappelleerd aan de verantwoordelijkheidszin en de professionele ingesteldheid van de teamleden om werk te maken van de volgende stap in het vernieuwingstraject. Concrete veranderingsdoelen stellen, tussendoelen formuleren en een duidelijk tijdpad hiervoor uittekenen, blijft echter moeilijk. Deze werkwijze wordt bovendien als weinig passend bij de schoolcultuur ervaren. Nochtans zou duidelijkheid over waartoe de veranderingsstappen uiteindelijk moeten leiden en wat concreet verwacht wordt binnen welke tijdspanne, kunnen bijdragen tot effectievere en efficiëntere vernieuwings-processen. De actuele veranderingstrajecten duren lang en de weinig concrete doelen en verwachtingen laten ruimte aan teamleden om vanuit een eigen perceptie de veranderingen te integreren in hun klaspraktijk.
- Teamleden worden in sterke mate gesensibiliseerd om werk te maken van wat verwacht wordt. Ook het vele onderwijsinhoudelijke overleg, onder meer over te realiseren vernieuwingen én de plichtsbewuste houding van teamleden zorgen ervoor dat iedereen meegaat in de algemene verwachtingen. Aanvullend worden de teamleden door nazicht van documenten en via gesprekken opgevolgd. Het uitwisselen van ervaringen en het samen nadenken over uiteenlopende aspecten van de praktijk leveren een wezenlijke bijdrage aan visieontwikkeling over goed onderwijs.
- De school slaagt erin om alle teamleden te betrekken bij beslissingen en hiervoor een ruim draagvlak te creëren. Het kernteam, met vertegenwoordiging van beide onderwijsniveaus, vervult hierin een scharnierfunctie tussen lerarenteam en beleidsniveau. Beleidsmatige opties worden steeds teruggekoppeld naar het hele

team, waardoor er een grote mate van betrokkenheid en engagement voor de veranderingen ontstaat.

- Het bewaken of ‘de goede dingen’ ook ‘goed’ in de klaspraktijk ingevoerd worden, gebeurt vooral tijdens overlegmomenten. Zo werd wereldoriëntatie terug een prioriteit. Bovendien gaat de school aan de slag met gegevens van externe evaluaties zoals de doorlichting en is de deelname aan de centrale toets georganiseerd door de eigen koepel gepland. Hierdoor kan de school haar resultaten in vergelijkend perspectief zetten. Interne informatie, zoals bijvoorbeeld de beschikbare leerlingenresultaten, wordt nog weinig op schoolniveau verwerkt en geanalyseerd om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken.
- De school is zich bewust van haar opdracht voor goed onderwijs voor Nederlands. Doordat ze weinig leerlingen heeft met uitgesproken noden op dit vlak, ervaart ze nog niet de noodzaak om werk te maken van een ruimer talenbeleid.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de kleuterafdeling zorgen het activiteiten- en materialenaanbod en de rijke ervaringskansen voor kleuters ervoor dat de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie en muzische vorming in voldoende mate worden nagestreefd.
- Het gezamenlijk uitwerken van thema’s met behulp van het leerplan wereldoriëntatie leidt in de kleuterafdeling tot een bewuster en doelgerichter aanbod en tot een bredere en meer gradueel opgebouwde invulling van de thema’s.
- De thema’s van wereldoriëntatie krijgen in de lagere afdeling meer en meer een invulling die spoort met de visie en de doelen van het leerplan.
- Het aanbod voor muzische vorming in de lagere afdeling heeft in toenemende mate aandacht voor de verschillende domeinen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De gezamenlijke reflectie over het creëren van een krachtige leeromgeving en de systematische aandacht voor de verschillende aandachtspunten ervan dragen positief bij tot visieontwikkeling over de schooleigen invulling van kwaliteitsvol onderwijs.
- De aanzetten om de leerplandoelen te gebruiken bevorderen een meer bewust en doelgerichter aanbod.
- Het consequent gebruik van een koepeleigen instrument en van de onderwijsleerpakketten garandeert een verantwoord onderwijsaanbod.
- De rapportering voor lichamelijke opvoeding is doelgericht en geeft gerichte informatie over wat op motorisch en op sociaal vlak werd verworven.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De aandacht voor haalbare vernieuwingsprocessen en de inspanningen om alle teamleden hierbij te betrekken en hiervoor te motiveren, zorgen voor een ruim draagvlak voor veranderingen.
- De groeiende reflectie over de praktijk en uitwisseling van ervaringen leiden tot een professionele open cultuur waarin leren van elkaar meer en meer kansen krijgt.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de kleuterafdeling kunnen de teamleden meer intentioneel en systematisch de volledigheid en het evenwicht in het aanbod garanderen en bewaken.
- De teamleden van de lagere afdeling kunnen de activiteiten voor wereldoriëntatie verder uitwerken in overeenstemming met de visie en de doelen van het leerplan. De uitwerking van het domein techniek verdient een extra inspanning.
- Het aanbod van muzische vorming kan in de lagere afdeling sterker vertrekken vanuit de leerplandoelen. De uitwerking van het domein media is nog een werkpunt.
- In de lagere afdeling kan de school op basis van wat al is uitgewerkt én geïnspireerd en aangestuurd door de uitgangspunten, een schooleigen planning uitwerken en vorm geven voor al de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het onderwijs kan in beide afdelingen aan doelgerichtheid winnen door zowel voor de planning en de evaluatie als voor de begeleiding van de leerprocessen consequent de leerplandoelen te gebruiken.
- De school kan de evaluatiepraktijk voor wereldoriëntatie en muzische vorming optimaliseren, aangestuurd door een visie, gerelateerd aan de leerplandoelen en ondersteund door passende evaluatiemiddelen.
- Door de kwaliteit van de evaluatie te verhogen, kan de school zorgen voor meer betrouwbare gegevens om te garanderen en bewaken dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelen verwerven.
- De school kan de effectiviteit van haar rapportering verhogen en ervoor zorgen dat de principes, uitgewerkt in de schooleigen visie op evalueren en rapporteren, consequent weerspiegeld worden in het rapport.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De effectiviteit en efficiëntie van de veranderingsprocessen kunnen verhogen door concretere eind- en tussendoelen te formuleren, hieraan duidelijke verwachtingen voor teamleden te verbinden en door een sterkere timing en fasering te hanteren.
- De school kan de leerlingenresultaten op schoolniveau verwerken en deze diepgaander en kritischer analyseren om de eigen kwaliteit te bewaken en er conclusies en acties voor de verdere aanpak aan te verbinden.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marcella Vanderhenst

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: